



DE NIEUWSBRIEF VAN HET
ZEEUWS ARCHIEF VERSCHIJNT
VIER MAAL PER JAAR.

BIJLAGE BIJ DE NIEUWSBRIEF
STICHTING REGIONALE
GESCHIEDBEOEFENING
ZEELAND 52, MAART 2000.

Officiële opening Zeeuws Archief

De officiële opening van het Zeeuws Archief heeft op woensdag 14 juni 2000 plaatsgevonden. Mr. Pieter van Vollenhoven kwam naar Middelburg om de openingshandeling te verrichten. Boudewijn Büch hield een openingstoespraak en de Zeeuwse band Raccoon gaf het geheel volume.

Hoewel de officiële opening nu pas heeft plaatsgevonden, kon u als bezoeker natuurlijk al lang in het Zeeuws Archief terecht om gebruik te maken van alle faciliteiten. Het Zeeuws Archief ziet graag dat de 15 strekken-

de kilometer archieven die er liggen opgeslagen optimaal benut worden.

Na inmiddels enige maanden ervaring draaien we nu volop. Het is daarom nuttig om eens op een rij te zetten wat het Zeeuws Archief u allemaal te bieden heeft.

Er is veel historische informatie voorhanden over Zeeland in het algemeen en over de gemeenten Middelburg en Veere in het bijzonder. Dat kan gaan om gegevens voor stamboekonderzoek, maar ook voor allerlei ander historisch onderzoek.

Het Zeeuws Archief is een unieke plek in het centrum van Middelburg waar iedereen vanuit het heden terug kan kijken naar voorbije tijden. Veel mensen kunnen plezier beleven aan het Zeeuws Archief. Want wie vindt geschiedenis nu niet leuk? De spannende verhalen over hoe mensen vroeger hebben geleefd, welke route Zeeuwse ontdekkingsreizigers met hun schepen volgden en wat voor ontberingen ze allemaal leden, of welk beroep uw betovergrootvader uitoefende.....

Het gebouw

Het gerestaureerde gedeelte van het Zeeuws Archief waarin de kantoren zijn gehuisvest, kan bogen op een rijke historie; de geschiedenis gaat er terug tot aan de eerste nederzettingen van de stad Middelburg. In de middeleeuwse kelder vinden permanent exposities plaats die voor iedereen vrij toegankelijk zijn. De studiezaal en het Archiefcafé met daarnaast een groot terras en tuin bevinden zich in een modern vormgegeven gedeelte. De bijzondere combinatie van het gerestaureerde achttiende-eeuwse stadspaleis en het uiterst moderne gebouw is een bezienswaardigheid. Historisch-futuristisch, oud en nieuw, verleden en toekomst; het Zeeuws Archief heeft alles in zich om bezocht te worden. Als u geïnteresseerd bent om het gerestaureerde Van de Perthuis te bezoeken, dan kunt u dit doen via de VVV tijdens een van de stadswandelingen onder leiding van een gids of tijdens de open zaterdagen op 1 juli en 9 september van dit jaar.

Uw bezoek aan het Zeeuws Archief

Als u voor de eerste keer het Zeeuws Archief bezoekt om onderzoek te gaan doen, moet u zich bij de receptie inschrijven. U ontvangt bij uw eerste bezoek een pasje dat is voorzien van een bezoekersnummer. Hiervoor moet u eerst een inschrijfformulier invullen en een geldig legitimatiebewijs tonen. Als legitimatiebewijs kan dienen paspoort, Europese identiteitskaart of rijbewijs. Indien u reeds een bezoekerspasje heeft van een andere archiefdienst dan kunt u zich met dát nummer laten registreren. Nadat u zich heeft ingeschreven ontvangt u een bezoekersmap met onder andere het bezoekersteglement, een handleiding voor het onderzoek in de studiezaal en nog andere informatie die van nut kan zijn. Waardevolle spullen kunt u opbergen in de bagagekluisjes. Als u persoonlijke bezittingen mee wilt nemen naar de studiezaal kunt u bij de receptie voor f 1,- een speciale doorzichtige tas kopen met het beeldmerk van het Zeeuws Archief.

Zeeuws Archief
Hofplein 16
Postbus 70,
4330 AB Middelburg

T (0118) 67 88 00
F (0118) 62 80 94
E info@zeeuwsarchief.nl
I www.zeeuwsarchief.nl

Reguliere openingstijden:
Dinsdag tot en met zaterdag
van 9.00 tot 17.00 uur.

In de maanden juli en augustus is het
Zeeuws Archief op zaterdag gesloten.



De Brouwerijpoort is de hoofdingang van het Zeeuws Archief

Genealogisch onderzoek

Voor stamboomonderzoek beschikt het Zeeuws Archief over enkele belangrijke bestanden die heel Zeeland omvatten: de Burgerlijke Stand voor gegevens over geboorte, huwelijk en overlijden na 1811 (Zeeuws-Vlaanderen na 1796) en de kerkelijke Doop-, Trouw-, Begraaf- en Lidmatenregisters voor gegevens vóór 1811. Bovendien zijn van alle gemeenten op Walcheren, behalve van de gemeente Vlissingen, de bewaard gebleven bevolkingsregisters aanwezig over de periode van circa 1820-1938.

Steeds meer gegevens worden ook in de computer ingevoerd zodat u maar een naam hoeft in te toetsen om te zien of het Zeeuws Archief iets over uw familie in huis heeft. De belangrijkste onderdelen waarin u nu al kunt zoeken zijn de huwelijks- en overlijdensakten van de Burgerlijke Stand. De meest actuele stand vindt u uiteraard in de computers in de studiezaal, maar u kunt het ook thuis al eens proberen in de landelijke GenLias-database, te vinden via de website van het Zeeuws Archief.

Maar ook in tal van andere archieven kunt u nadere gegevens over uw voorouders vinden, bijvoorbeeld in de rechterlijke -, weeskamer - en notariële archieven van vóór 1811 (voor zover deze niet naar een gemeentearchief zijn overgebracht) en de archieven van kantongerechten en rechtbanken van na 1811, evenals de niet naar een gemeentearchief overgebrachte notariële archieven tussen 1811 en 1915. Gegevens over vermogen en welstand kunt u terugvinden in de Memories van Successie (na 1811) en de diverse belastingadministraties in het archief van de Rekenkamer van Zeeland.

Ook als u op zoek bent naar 'reislustige' voorouders kunnen de indexen op diverse militaire bronnen en op de bemanningslijsten van de schepen van de Commerce Compagnie Middelburg, de Zeeuwse Admiraliteit en de Kamer Zeeland van de Verenigde Oostindische Compagnie u een 'verloren' gewaande voorouder doen terugvinden.

Depots en archieven

In de depots onder het Zeeuws Archief bevindt zich een enorme hoeveelheid aan informatie. Archieven en verzamelingen van bij elkaar drie keer de lengte van de Zeelandbrug bevatten talloze historische documenten, foto's, prenten, tekeningen, films en video's waarin het antwoord kan zitten op uw vraag. Met deze informatie kunt u de geschiedenis tot leven brengen. Want elke plaats, elk huis en elke familie heeft zijn eigen verhaal. Alleen moet dat verhaal vaak nog worden geschreven. En dat kan met behulp van de informatie in het Zeeuws Archief.

Genealogisch Centrum Zeeland

Het Genealogisch Centrum Zeeland 'woont in' bij het Zeeuws Archief. Ook hier kunt u terecht voor onderzoek naar uw voorouders. De openingstijden van dit centrum zijn op dinsdag en donderdag van 09.30 tot 15.00 uur en elke eerste zaterdag van de maand van 09.30 tot 16.00 uur. In de informatiemap die u bij uw eerste bezoek aan het Zeeuws Archief krijgt, bevindt zich een folder met een overzicht van de mogelijkheden die het Genealogisch Centrum biedt.

Ander onderzoek

De archieven en verzamelingen uit het Zeeuws Archief kunnen voor alle mogelijke soorten onderzoek gebruikt worden. Om een beeld te krijgen doen we een kleine greep uit onze collectie. Zo zijn daar: bedrijfsarchieven, familiearchieven, archieven van de meest uiteenlopende clubs, stichtingen en verenigingen, kerkelijke archieven, rechterlijke en notariële archieven en zo zouden we nog lang door kunnen gaan. Archieven zijn onuitputtelijke bronnen.

Studiezaal en onderzoek

In de studiezaal kunt u terecht om alle informatie te bekijken. Een scala aan hulpmiddelen is beschikbaar om het u hierbij makkelijk te maken. In het archievenoverzicht staan alle archieven vermeld die het Zeeuws Archief in huis heeft. Dit overzicht kunt u ook al voorafgaand aan uw bezoek thuis via onze website bekijken. Heeft u interesse in een bepaald archief, dan zoekt u in de studiezaal verder in de toegang op het archief. Hierin vindt u korte beschrijvingen van de archiefbestanddelen (registers, pakken, omslagen of stukken). De inhoud van sommige archiefstukken is zelfs alfabetisch gerangschikt in nadere toegangen en indexen. U vindt al deze zoekmiddelen bij elkaar in de toegangenkast in de studiezaal. Via de aanvraagcomputers kunt u de stukken die u wilt inzien bestellen, waarna u ze na een minuut of tien kunt ophalen.

Van enkele veel geraadpleegde archiefbestanden is de informatie meteen in de studiezaal beschikbaar op micro-

film en microfiche of in fotokopie en in boekvorm. De belangrijkste zijn: Burgerlijke Stand, Doop-, Trouw-, Begraaf- en Lidmatenregisters, Verzameling Genealogische Afschriften, Bevolkingsregisters van Middelburg en Veere, Memories van Successie, Inschrijvingsregisters van de gevangenen en de Kadasterkaarten (alleen de minuut-plans).

Verder staat in de studiezaal de langste boekenkast van Zeeland waarin het overgrote deel van ons boekenbezit is opgenomen, waaronder veel boeken over de geschiedenis van Zeeland.

In de studiezaal zijn altijd medewerkers aanwezig om te helpen. Zij zijn herkenbaar aan de Zeeuws Archief-badge. Aarzel niet om van hun diensten gebruik te maken. Alle begin is moeilijk en niemand verwacht van u dat u onmiddellijk begrijpt hoe alles werkt of waar u bepaalde zaken kunt opzoeken.



De langste boekenkast van Zeeland staat in het Zeeuws Archief

Kosten

Het lijkt ongelooflijk, maar alle bovengenoemde zaken zijn gratis. Pas als u kopieën maakt of wilt laten maken, foto's wilt bestellen of onderzoek door medewerkers van het Zeeuws Archief wilt laten doen, komen er kosten aan te pas. In de bezoekersmap die u bij uw eerste bezoek ontvangt zit een tarievenlijst.

Openingstijden studiezaal

De studiezaal van het Zeeuws Archief is geopend van dinsdag tot en met zaterdag van 9.00 tot 17.00 uur. In de maanden juli en augustus op zaterdag gesloten.

Website

Op de website van het Zeeuws Archief vindt u al veel informatie die u voorafgaand aan uw bezoek kunt bekijken. Belangrijke onderdelen zijn de servicepagina, waarop u de meest recente informatie over openingstijden, route, exposities en andere faciliteiten kunt vinden, de nieuwsrubriek, het overzicht van de collectie, een aantal on-line zoekwijzers en informatiebladen over veel gevraagde onderwerpen en links naar andere interessante sites. Het adres is: www.zeeuwsarchief.nl.

Huisnamenproject Middelburg

Bent u op zoek naar de historie van een huis in Middelburg, dan kan het Huisnamenproject Middelburg u een aardige aanzet geven. In dit kaartstelsel zijn de gegevens over huizen, hun bewoners en eigenaren in de stad Middelburg binnen de vesten van ca. 1600 tot circa 1900 toegankelijk op huisnamen, op wijkletters en nummers, op straten en op personen. Bij het kaartstelsel horen enkele boeken en lijsten, waaronder overzichten van oude huisnamen, monumenten en wijkindelingen.

Zeeuwen in de Zuidzee

Met de kennis van de Stille Oceaan was het aan het begin van de achttiende eeuw nog slecht gesteld. Waren hier nog onbekende landen te ontdekken? Lagen hier nieuwe kansen voor handel en fortuin? Alle zeevarende naties hebben in de loop der eeuwen wel expeditie uitgerust om de Stille Zuidzee te verkennen. Stukje bij beetje werd het gebied in kaart gebracht, maar zelfs na eeuwen bleef er bij velen iets knagen: lag hier nog een onbekend 'Zuidland'? Ook de Zeeuwen hebben een klein aandeel in deze reizen gehad. Twee Zeeuwse expeditie rondten in de jaren twintig van de achttiende eeuw kort na elkaar Kaap Hoorn en voeren de Zuidzee in. In 1721 ging een expeditie van de West-Indische Compagnie (WIC) onder leiding van de Zeeuwse notaris Jacob Roggeveen erheen, in 1724 gevolgd door een handelsmissie van de Commerciale Compagnie van Middelburg. Het doel van de reizen was overigens verschillend. Roggeveen's taak was het onbekende 'Zuidland' te ontdekken. De Commerciale Compagnie, op zoek naar nieuwe handelsmogelijkheden op de westkust van Zuid-Amerika.

Tot aan de kust van Chili waren de gevolgde routes echter identiek. Beiden kwamen ze langs Isla Mocha, een eiland

vlak voor de Chileense kust. Het schip 'Arend' van Roggeveen lag hier voor anker van 15 tot 18 februari 1722, het fregat 'Don Louis' van de Commerciale Compagnie passeerde het eiland op 19 november 1725. Dankzij de scheepsjournalen van de Don Louis weten we hoe het eiland er uitzag. De schrijvers maakten tussen de regels van hun verslag namelijk tekeningen van de onbekende kusten die zij aandedden, waaronder een aanzicht van 'La Mocha'. Het vervolg van beide reizen vertoonde weer een opvallende overeenkomst: ze liepen uit op teleurstelling en mislukking. Na het bezoek aan Isla Mocha voer Roggeveen via Juan Fernandez, het eiland van Robynson Crusoe, westwaarts de Stille Zuidzee in, ontdekte op 5 april weliswaar Paaseiland maar vond niets wat op een onbekend 'Zuidland' leek en werd bij aankomst in Indië ook nog eens door de VOC gearresteerd. De Don Louis vervolgde zijn reis noordwaarts langs de kust van Chili en Peru en werd op 31 december 1725 bij Lima door de Spanjaarden in beslag genomen, waardoor de bewindhebbers van de Commerciale Compagnie een enorm verlies moesten incasseren. Overigens: dames en heren met hoge nood die het Zeeuws Archief bezoeken kunnen op hun gemak nog meer over Isla Mocha en andere details van de reis van Roggeveen lezen: in het Zeeuws Archief zijn namelijk in het kader van een kunstopdracht de toiletten verlevendigd met teksten uit de scheepsjournalen.



Tekening van Isla Mocha in het scheepsjournal van de Don Louis (Zeeuws Archief, archief Commerciale Compagnie van Middelburg, inv. nr 321).

Expositie

Naar de navel van de wereld. Jacob Roggeveen ontdekt Paaseiland.

Deze expositie over de Middelburgse notaris die in 1722 het meest afgelegen eiland ter wereld ontdekte, is tegelijkertijd met het Zeeuws Archief op 14 juni geopend. De tentoongestelde stukken gaan vooral in op de tocht naar de Stille Zuidzee die door de West-Indische Compagnie werd gefinancierd in de hoop het onbekende Zuidland te vinden. Maar ook de persoon Jacob Roggeveen en de godsdienstige kwestie die hem uit Middelburg verdreef komen aan de orde. De tentoonstelling loopt tot en met zaterdag 9 september 2000 en is vrij toegankelijk tijdens de openingsuren van het Zeeuws Archief.

Let op!:

Vergeet u niet bij uw eerste bezoek aan het Zeeuws Archief een geldige legitimatie (bijvoorbeeld paspoort of rijbewijs) mee te nemen? Dit geldt voor iedereen, dus ook als u beschikt over een 'oude' bezoekerspas.

Collectie Zeeuwse Genealogieën

Deze collectie bevat veel uitgezochte genealogieën, stamreeksen en kwartierstaten van Zeeuwse families of van families verwant met Zeeuwse families. De collectie is te raadplegen in de studiezaal. Van enkele samenstellers ontvingen wij de volgende genealogieën: De Jonge (Kerkwerve e.o.) nr. 740, Arendse (Walcheren) nr 741, De Vendeville (Frankrijk, Zeeland), Boone (Walcheren) nr 743, Klap (Zuid-Beveland) nr 744, Kloosterman (Zuid- en Noord-Beveland) nr. 745 en Huijsse (Walcheren) nr. 746.